

Ingediend via www.internetconsultatie.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. mevrouw mr. A. Broekers-Knol

Den Haag, 2 december 2020

dossiernummer: 200277

uw kenmerk: n.v.t.

telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 24

e-mail: c.wiskerke@advocatenorde.nl

Betreft: Ontwerp Besluit naturalisatietoets 2021

Geachte staatssecretaris,

Op 3 november 2020 is de consultatie 'Ontwerp Besluit naturalisatietoets 2021' gepubliceerd. De NOVA heeft zijn adviescommissie vreemdelingenrecht gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mw. mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris

bijlage: advies van de adviescommissie vreemdelingenrecht

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

ADVIES

Van:	adviescommissie vreemdelingenrecht
Datum:	2 december 2020
Betreft:	Ontwerp Besluit naturalisatietoets 2021

SAMENVATTING

Conclusie

De adviescommissie heeft geen bezwaar tegen de verhoging naar B1-niveau, onder de voorwaarden dat er een ontheffingsgrond blijft voor degenen die aantoonbaar inspanningen hebben geleverd door het doorlopen van de Z-route.

Wanneer het voorstel wordt aangenomen, dan valt te verwachten dat er minder vreemdelingen zullen naturaliseren. Het gevolg daarvan is, dat het aantal vreemdelingen in Nederland hoger blijft, dan als het wetsvoorstel niet wordt aangenomen. Voor de belasting van de overheidsadministratie, en voor de kosten van rechtsbijstand betekent dit, dat de werklust van de IND hoger zal blijven, en ook de kosten voor de Rechtsbijstand op het terrein van vreemdelingenrecht omvangrijker zal zijn, dan wanneer deze vreemdelingen waren "uitgestroomd" door hun naturalisatie.

Kernpunten

- De taaleis om voor naturalisatie in aanmerking te komen, wordt verhoogd van niveau A2 naar niveau B1. De adviescommissie heeft in beginsel geen bezwaar tegen het verhogen van het niveau voor het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit.*
- Het niveau B1 sluit meer aan bij de kennis die nodig is om volledig in de Nederlandse maatschappij mee te draaien.*
- De commissie heeft bezwaar tegen het vervallen van de mogelijkheid om ontheffing te verkrijgen in het geval voldaan is aan een inspanningsverplichting.*
- Door het vervallen van deze ontheffingsmogelijkheid zal een grote groep analfabeten en laaggeletterden niet meer de Nederlandse nationaliteit kunnen verwerven.*
- Hiervoor komt in de plaats een ontheffingsmogelijkheid voor verstandelijk beperkten. Echter er is een grote kloof tussen verstandelijk beperkten en het behalen van een MBO-3 niveau. 20% van de totale Nederlandse bevolking heeft een lager leesniveau dan niveau B1.*

CONSULTATIEREACTIE

Inleiding

In het nieuwe inburgeringsstelsel voor nieuwkomers zal het na te streven taalniveau worden verhoogd van A2 naar B1. Dit stelsel is uitgewerkt in het voorstel van wet, houdende regels over inburgering in de Nederlandse samenleving (Wet inburgering 20.)¹. De adviescommissie heeft hierover in 2019 advies uitgebracht². De commissie staat nog steeds achter dit advies, en meent dat het mutatis mutandis ook van toepassing is op het onderhavig wetsvoorstel.

Taalniveau B1 is het taalniveau voor mensen die willen werken of studeren op MBO 3-niveau of MBO 4-niveau. Veel correspondentie van de overheid is op B1-niveau geschreven.

¹ Kamerstukken 35483

² <https://www.advocatenorde.nl/juridische-databank/details/wetgevingsadviezen/17660115725183>

Zo'n 80% van de Nederlandse bevolking heeft een leesniveau van B1 of hoger³. Dit betekent dat 20% onder dit niveau functioneert.

Op grond van het voorgestelde besluit kan uitsluitend de vreemdeling, die kan aantonen dat hij door een psychische of lichamelijke belemmering, dan wel een verstandelijke handicap, niet binnen vijf jaar in staat is de naturalisatietoets te behalen, ontheffing krijgen van dit inburgeringsvereiste.

Onder het huidige besluit Naturalisatietoets was er nog een andere ontheffingsgrond voor de vreemdeling die aantoont dat ondanks geleverde inspanningen voor hem redelijkerwijs niet mogelijk is de naturalisatietoets te behalen.⁴

De adviescommissie heeft bezwaar tegen het laten vervallen van deze ontheffingsgrond. Voor een grote groep vreemdelingen zal het niet lukken om het inburgeringsniveau B1 te behalen.

In het voorstel van wet, houdende regels over inburgering in de Nederlandse samenleving is er een Zelfredzaamheidsroute (Z-route): voor degenen voor wie de B1- of onderwijsrouten buiten bereik ligt, komt er een speciale leerroute zodat iedereen leert zich in de maatschappij te redden. Omdat niveau B1 naar verwachting niet voor alle inburgeringsplichtigen haalbaar zal zijn, zijn er in het nieuwe stelsel drie leerroutes waarbinnen inburgeringsplichtigen op het voor hen hoogst haalbare niveau aan de inburgeringsplicht kunnen voldoen: de B1-route, de onderwijsroute en de Z-route.

Binnen de B1-route wordt het, als blijkt dat niveau B1 niet (op alle onderdelen) haalbaar is, mogelijk om (onderdelen van) het inburgeringsexamen op niveau A2 te doen.

Een deel van de inburgeringsplichtigen heeft voor hun komst naar Nederland in het land van herkomst niet of nauwelijks een opleiding genoten, heeft een lage leerbaarheid en/of heeft erg veel moeite met het leren van de Nederlandse taal. De Z-route is bedoeld voor inburgeringsplichtigen bij wie tijdens de brede intake wordt vastgesteld dat zij veel moeite zullen hebben met het leren van de Nederlandse taal en voor wie A2 niveau niet haalbaar lijkt (zie paragraaf 2.7.1.3). De Z-route is een intensief traject met activiteiten die aansluiten bij de persoonlijke capaciteiten van de inburgeringsplichtige waarbij gestreefd wordt naar kennis van de Nederlandse taal op ten minste niveau A1, zelfredzaamheid in de samenleving, activering en participatie⁵.

De Z-route vervangt de mogelijkheid om van de inburgeringsplicht te worden ontheven op grond van aantoonbaar geleverde inspanningen en zorgt ervoor dat ook deze groep inburgeringsplichtigen een passend aanbod naar vermogen krijgt, gericht op zelfredzaamheid en meedoen in onze samenleving, waarmee ook deze groep beter wordt voorbereid op hun toekomst in Nederland.

Niet valt in te zien welk doel er mee gediend kan zijn om mensen waarvan men accepteert, dat zij voor de rest van hun leven deel uit zullen maken van de Nederlandse samenleving niet die formele laatste stap te gunnen om zich met die maatschappij te verbinden. Het Nederlanderschap wordt gezien als de ultieme uitdrukking van de wens om erbij te horen in Nederland. Terecht stelt het kabinet, dat men daar iets voor over moet hebben. Maar in dat licht is het vervolgens onbegrijpelijk om juist de toets aan inspanningen te laten vervallen. Uitgerekend die toets toont aan, dat mensen

³ Meerdere bronnen op internet, waaronder <https://paktaal.nl/taalniveaus>

⁴ Artikel 4, eerste lid, onder b, Besluit Naturalisatietoets

⁵ Memorie van Toelichting Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 483, nr. 3, p. 10, 11 en 41

ergens iets voor over hebben gehad. De grond om die toets te laten vervallen ontbreekt, en dit deel van het besluit ontkracht het doel dat de regering stelt te hebben met aanpassing van de wet.

De adviescommissie adviseert dan ook om ook de vreemdelingen die de gehele Z-route hebben doorlopen te ontheffen van het inburgeringsvereiste bij naturalisatie.

De groep die de Z-route zal volgen zal groter zijn dan de groep die in het voorstel ontheffing zal kunnen krijgen. Daarmee is het belang gegeven, om voor die groep ook een passende regeling op te nemen.

Hierbij wijst de adviescommissie er tenslotte nog op, dat in de toelichting bij het wetsvoorstel op pagina 13 wordt vermeld:

“In dit kader is voorts van belang dat de RWN mogelijkheden bevat om zonder naturalisatietoets Nederlander te worden. Die mogelijkheden bestaan voor degene die ten minste 15 jaar in Nederland is toegelaten en die dan ofwel drie jaar is gehuwd met een Nederlander ofwel 65 jaar of ouder is.”

Nu bij het wetsvoorstel kennelijk er vanuit wordt gegaan dat er geen principiële bezwaren zijn tegen de verkrijging van het Nederlanderschap door álle vreemdelingen die niet aan de taaleis kunnen voldoen, en zij langs een andere route toch –door lang te wachten - Nederlander kunnen worden, is daarin te meer reden gelegen om de groep bij naturalisatie niet categoriaal uit te sluiten.

De commissie meent, dat het wetsvoorstel in dit opzicht dient te worden aangepast, zodat de groep vreemdelingen die wel willen maar niet kunnen voldoen aan de taaleis toch niet worden uitgesloten van formele erkenning van de door hen beleefde verbondenheid met de Nederlandse maatschappij.

Conclusie

De verhoging van het inburgeringsvereiste van A2 naar B1 niveau ligt in het verlengde van de voorgestelde Wet Inburgering. Echter door het beperken van de ontheffingsgronden zal het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit voor een grote groep vreemdelingen onbereikbaar blijven. Dit streeft het doel van de regeling, het beter functioneren in de Nederlandse maatschappij, voorbij.